

На черговому засіданні Президії НАН України 26 травня 2010 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь голови Наукової ради цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Комплексні біоресурсні, гідрофізичні і геолого-геофізичні дослідження морського середовища, перспективних нафтогазових структур та картування розподілу газогідратів в акваторії Чорного та Азовського морів», генерального директора Океанологічного центру НАН України, директора Інституту біології південних морів ім.О.О.Ковалевського НАН України академіка НАН України В.М.Єремєєва.

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, В.М.Шестопапов, директор Інституту геологічних наук НАН України академік НАН України П.Ф.Гожик, керівник Відділення морської геології та осадового рудоутворення НАН України академік НАН України Є.Ф.Шнюков, директор Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України академік НАН України В.І.Старостенко, директор Українського державного геологорозвідувального інституту доктор геолого-мінералогічних наук С.В.Гошовський, завідувач відділу Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України доктор геологічних наук В.П.Коболєв.

Доповідач, інші виступаючі проінформували про основні наукові здобутки установ, що брали участь у цій роботі. Таких установ було загалом 9 і виконували вони 13 наукових проектів за програмою.

Було обґрунтовано доцільність першочергового освоєння сімох перспективних нафтогазоносних ділянок на прикерченському шельфі та ряду структур північно-західної акваторії, а також визначено ділянки дна як полігону для проведення експериментальних досліджень газогідратності.

В біологічному аспекті розроблено методології оцінки стану біоресурсів моря і поступового відновлення їх запасів, створені безвідходні, екологічно чисті біотехнології переробки морепродуктів. Проте було відзначено, що значно скоротилися обсяги робіт з їх вирощування. Для вивчення стану морського середовища, клімату, екології басейну і морських берегів запропоновані сучасні інформаційні технології, більшість з яких інтегровано серед наукових океанологічних центрів причорноморських країн.

Але у виконанні програми відзначався ряд недоліків. Так, недостатніми є обсяги впровадження наукових розробок в практику. Це стосується в першу чергу результатів біологічних і геологічних досліджень за програмою.

Найбільшим недоліком у виконанні програми, яку можна назвати морською, стала відсутність морських експедицій комплексного характеру, які планувалось здійснювати на науково-дослідному судні «Професор Водяницький». Реальних результатів роботи проведених за програмою експедицій немає.

Президія НАН України наголосила на виконанні оновленої програми досліджень Чорноморського басейну на найближчу перспективу, що повинна враховувати максимально ефективне використання академічного наукового судна як в експедиційних цілях, так і протягом міжекспедиційного періоду. Це має знайти своє відображення у щорічних планах морських експедицій. Було вирішено внести до Програми суттєві корективи.

Далі учасники засідання заслухали та обговорили доповідь заступника голови Наукової ради цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Новітні медико-біологічні проблеми та навколишнє середовище людини», директора Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України академіка НАН України В.Ф.Чехуна.

У виступах академіків НАН України Б.Є.Патона, В.В.Моргуна, Ю.І.Кундієва, В.Д.Походенка, директора Інституту мікробіології і вірусології ім.Д.К.Заболотного НАН України академіка НАН України В.С.Підгорського, завідувача відділу Інституту молекулярної біології і генетики НАН України члена-кореспондента НАН України В.А.Кордюма, заступника директора Інституту колоїдної хімії та хімії води ім.А.В.Думанського НАН України доктора хімічних наук, професора Н.А.Мешкової-Клименко було відзначено, що багато зусиль для забезпечення виконання цієї важливої наукової програми доклав її керівник академік НАН України П.Г.Костюк.

У реалізації програми взяли участь близько 30 установ п'яти відділень НАН України. Її виконання дозволило отримати досить вагомі наукові результати, які сприяли реалізації пріоритетних напрямів наукових досліджень.

Так, створено напівпромислому технологію одержання готової форми вітамінних препаратів «Кальмівід» та «Кальмівід М» для лікування захворювань кісткової тканини. Проведено доклінічні випробування препарату «Метовітан» як ефективного гепатопротекторного засобу. Розроблено фторовмісний аналог препарату «Діазоксид», який впливає на показники роботи серця, тонус судин і гемодинамічні показники.

Було зазначено, що завдання програми «Новітні медико-біологічні проблеми та навколишнє середовище людини» виконано. Напрацьовані в рамках виконання програми результати здатні стати основою для розробки нової комплексної програми наукових досліджень із сучасних медико-біологічних напрямів.

Було вирішено дати відповідні доручення щодо формування нової комплексної програми НАН України, яка б передбачала розвиток наукових досліджень з пріоритетних напрямів сучасної біології, насамперед у галузі молекулярних та клітинних біотехнологій як основи створення новітніх засобів, препаратів та матеріалів для медицини, фармації та АПК.

Що стосується проблем екології, то наукові дослідження з проблем навколишнього середовища людини в 2010-2014 рр. будуть продовжені в рамках цільової комплексної міждисциплінарної програми наукових досліджень НАН України з проблем сталого розвитку, раціонального природокористування та збереження навколишнього середовища, яка затверджена постановою Президії НАН України від 24.06.09 № 188.

На завершення було підкреслено актуальність досліджень та необхідність їх продовження.

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про участь делегації Національної академії наук України у роботі Загальних зборів Російської академії наук та про реалізацію положень Угоди про співробітництво Національної академії наук України і Російського наукового центру «Курчатовський інститут»; про затвердження спільних наукових проектів за результатами конкурсу НАН України та Російського фонду фундаментальних досліджень 2010 року; про створення комісії з увічнення пам'яті академіка НАН України П.Г.Костюка; про затвердження директорів наукових установ НАН України; про призначення академіка НАН України Ю.Ю.Глеби почесним директором Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України; про впорядкування практики присудження нагород у НАН України; про присвоєння звання «Почесний доктор Національної академії наук України» директору Бібліотеки Конгресу США Д.Х.Біллінгтону; про започаткування журналу «Управляющие системы и машины» у новому складі співзасновників; про видання роботи в серії «Біобібліографія вчених України» у зв'язку з 75-річчям від дня народження академіка НАН України В.В.Скопенка; про видання Енциклопедії сучасної України; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження працівників установ Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України